

Nadcházející změna ve světovém obchodu

ET epochtimes.cz/2024/09/22/nadchazejici-zmena-ve-svetovem-obchodu

22. září 2024

Ekonomika

Sídlo Světové obchodní organizace (WTO) ve švýcarské Ženevě 11. prosince 2019. Robert Hradil/Getty Images

Jeffrey A. Tucker

22. 9. 2024

Komentář

V červenci 1944, rok a několik měsíců před oficiálním koncem druhé světové války, se spojenecké mocnosti shromáždily v hotelu Bretton Woods v New Hampshire, aby dojednaly nový ekonomický řád, který měl dominovat světu po skončení války. Samotné setkání projevovalo velkou důvěru v nadcházející vítězství. Nemýlily se.

Součástí nového plánu pro svět měl být nový měnový systém. Ten měl být založen na zlatě, přičemž směnitelnost dolaru byla garantována v poměru 1/35 unce zlata (za jeden dolar byste dostali zhruba 0,810g zlata. Právo na směnitelnost nebylo dostupné běžným lidem. Bylo to něco, co bylo garantováno pouze státy a centrálními bankami, alespoň těmi, které se mohly účastnit.

V prvních dnech konference se proti tomuto plánu postavil deník The New York Times. Za nepodepsanými úvodníky stál významný ekonom Henry Hazlitt, který se později proslavil svou knihou Ekonomie v jedné lekci, jež se stala jednou z nejprodávanějších ekonomických knih století. Ve skutečnosti se dobře prodává dodnes.

Hazlitt kritizoval navrhovaný nový měnový systém. Tvrdil, že tím, že se dolar stal světovou rezervní měnou a že směnitelnost za zlato zaručují pouze velké obchodní země, nemůže nový systém vydržet. Neexistoval totiž žádný mechanismus, který by dohlížel na fiskální a měnovou politiku jednotlivých států. Nový systém by umožnil nekonečnou expanzi peněz a úvěrů do zahraničí bez následků. Spojené státy by nakonec zažily zničující odliv zlata. V určitém okamžiku v budoucnosti, předpovídal, budou muset Spojené státy pozastavit konvertibilitu.

Přesně to se nakonec stalo. V roce 1971 Richard Nixon zastavil systém, v jehož rámci Spojené státy vyvážely zlato. Učinil tak proto, aby zachránil tento systém a nastolil nový. Očekávalo se, že cena zlata klesne. Stal se však pravý opak. O osm let později dosáhla cena 850 dolarů. Vítězi se stali lidé, kteří vsadili proti měnovým elitám.

Hazlittovo psaní v NY Times má své pozadí. Jeho brilantní úvodníky proti brettonwoodskému systému vycházely každý týden a později byly shromážděny v knize nazvané *Od Bretton Woods ke světové inflaci*. Vydavatel NY Times někdy v roce 1944, těsně před ratifikací systému, přišel za Hazlitem a řekl mu, že noviny změní svůj redakční postoj. Bude muset být novému systému nakloněn, a ne proti němu vystupovat. V té chvíli si Hazlitt uvědomil, že jeho desetileté působení v novinách je u konce. Sbalil se, odjel domů a začal pracovat na nové knize, z níž se stala *Ekonomie v jedné lekci*. Její napsání netrvalo ani dva týdny.

Hazlittovo dílo z tohoto období mi slouží k pochopení současnosti. Je jasné, že tehdejší elity vytvářely novou globální mašinérii. Při koncipování takového systému – hlavní vliv měl John Maynard Keynes z Velké Británie – existovalo několik pohyblivých částí. Byl zde výše popsán měnový systém. Měl existovat systém zúčtování transakcí spravovaný novou Světovou bankou, jehož pozůstatky dnes přežívají ve zvláštních právech čerpání (SDR). Existoval systém financování v podobě Mezinárodního měnového

fondy. Vznikl také nový obchodní systém nazvaný Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT), z něhož se později stala Světová obchodní organizace.

Tyto čtyři pohyblivé části – peníze, zúčtování, půjčky a obchodování – byly navrženy tak, aby spolupracovaly, jako by celá světová ekonomika byla strojem, který je třeba řídit, což je přesně způsob, jakým o ní Keynes uvažoval. Hazlittova námitka spočívala v tom, že tento systém je napůl příliš chytrý, protože nedokáže zohlednit tržní a politické požadavky. Něco jiného je, když něco funguje na papíře, a něco jiného, když to funguje ve skutečnosti.

Problém viděl v tom, že nový systém nijak neukáznil vlády, které se na dohodě podílely. Předpovídal, že všechny vlády využijí příležitosti k výměně v rámci lehkomyšlné fiskální a měnové politiky a zároveň se budou volně inspirovat proti bohatým zemím, které ručí za to, že systém neselže.

V tom měl nakonec pravdu, ale mezitím se světová ekonomika vydala novým směrem, který byl později nazván neoliberalismem, řízeným systémem, který vyzdvihoval svobodu mezinárodního obchodu a fiskální a monetární likviditu nade vše ostatní.

Proč byl systém nastaven tímto způsobem? Důvodem je přesvědčení celé generace tzv. osvícených diplomatů, že deprese a války (30. a 40. léta 20. století) jsou důsledkem obchodního protekcionismu a příliš mnoha měnových zábran, které brání státům zahltit systém v době krize.

Jinými slovy, systém z roku 1944 byl vytvořen především proto, aby zpětně napravil to, co jeho tvůrci považovali za hlavní problémy předchozích dvou desetiletí. Taková je lidská povaha. Pokud jste prožili požár domu způsobený elektrickou jiskrou, budete v budoucnu mimořádně opatrní na nezávadnost elektroinstalace. Pokud vám zdraví selhalo z důvodů špatné

stravy, budete si v budoucnu dávat větší pozor na správné stravování. A tak dále. Více se soustředili na nápravu starých problémů než na předvídání nových.

Svět padesátých a šedesátých let tak pokračoval s těmito opatřeními. Výsledky byly podle všech historických měřítek velkolepé, zejména pro Spojené státy. Vzpomeňte si však na Hazlittovu předpověď, že nový systém nezajistí státům disciplínu v otázce fiskální a měnové politiky. Jak se ukázalo, hlavním provinilcem v tomto ohledu byly Spojené státy, které se pustily do války ve Vietnamu ve stejné době, kdy vyhodily do koše svá ustanovení v oblasti sociálního státu. To vedlo k neudržitelnému hospodářskému napětí.

Mezitím začal obchodní systém, který byl zcela závislý na zúčtovacím systému založeném na zlatě, proudit pouze jedním směrem, a to ven. Tento systém se rozpadl, když se rozmohl stát blahobytu a války, a nakonec ho ukončil Nixon. Tímto rozhodnutím se také rozhodl zachovat globální obchodní řád s nízkými tarifů místo měnových pout, která lemovala určitý prvek měnové disciplíny.

Po odstranění všech omezení si inflace vybrala svou daň, přesně jak Hazlitt předpověděl. Spojené státy zažily v 70. letech tři po sobě jdoucí vlny, přičemž každá byla horší než ta předchozí. Tento exces byl nakonec zastaven s nástupem Paula Volckera do Fedu a prezidentstvím Ronalda Reagana, který slíbil kontrolu fiskální stránky. Přesto bylo třeba vyhrát studenou válku a i Reaganova vláda se musela rozhodnout mezi vyrovnaným rozpočtem a svými zahraničněpolitickými prioritami.

Aniž bychom se zabývali politickými chybami následujících tří desetiletí, přeskočme do roku 2016, kdy (jak se dalo předpokládat) Spojené státy ztratily obrovské množství svého výrobního sektoru ve prospěch zahraniční konkurence, a to právě kvůli systému zavedenému v Nixonově éře, nemluvě o vítězství ve

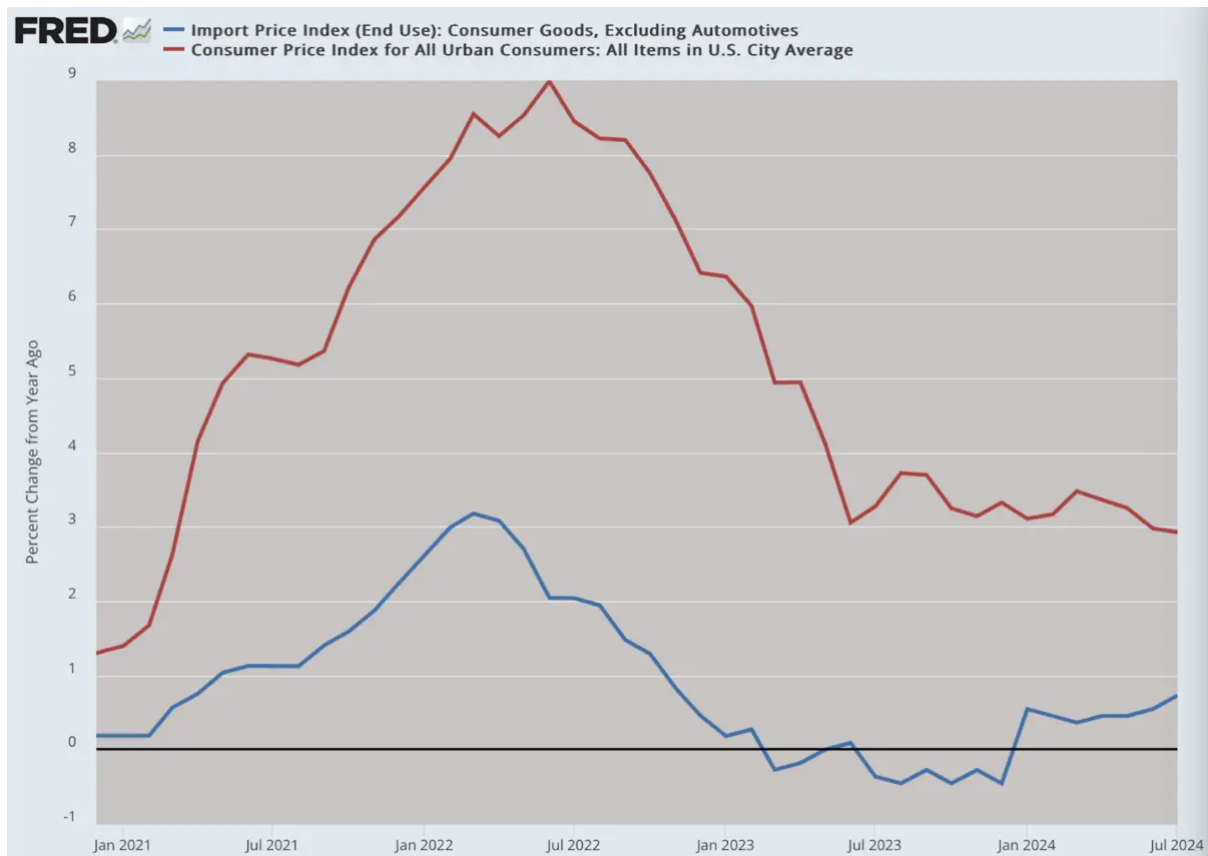
studené válce, které otevřelo nový prostor ve světě pro výrobní konkurenci se Spojenými státy. Nový prezident Donald Trump přísahal, že s tímto problémem skoncuje, a jak? Tím, že vyhodí do povětří GATT, který byl nově označen jako Světová obchodní organizace.

Jinými slovy, Trump zvolil jiný taktický postup než Nixon: snažil se vyřešit obchodní problém pomocí velmi staromódního systému, který byl v roce 1944 zcela odmítnut. Hazlitt ve svých spisech opět předpověděl něco přesně takového, když vysvětloval, že národy s nedisciplinovanými fiskálními a měnovými problémy, které fungují ve světě bez domácí směnitelnosti, nutně trpí odlivem peněz a znehodnocením své výrobní základny v důsledku zahraniční konkurence.

V důsledku Trumpových snah, které Bidenova administrativa nezvrátila, je nyní systém z roku 1944 v troskách a vlády po celém světě nově experimentují s regionálními obchodními systémy, celními politikami, a dokonce i s novými systémy vypořádání, které by jednoho dne mohly nahradit dolar jako světovou rezervní měnu.

Spojené státy mají mezitím velký problém. Bez dramatických domácích reforem prostě nemohou konkurovat na světové scéně. Důvodem je skutečnost, že lavina amerického dluhu napomohla k posílení průmyslové výstavby po celém světě, i když mezinárodní dolar s vysokou hodnotou činí dovoz levným a vývoz drahým, aniž by byl zaveden systém vypořádání. To vede nejen k neustálým obchodním deficitům, ale také k masivnímu subvencování dovozu oproti domácímu zboží.

V posledních čtyřech letech inflace si americký dolar udržel svou mezinárodní sílu, zatímco na domácím trhu klesal. V důsledku toho dovoz netrpěl zdaleka takovou inflací jako domácí zboží, což tento problém jen prohlubuje.

(Údaje: Federal Reserve Economic Data (FRED), St. Louis Fed; Graf: Jeffrey A. Tucker)

Nyní sledujeme konečné rozpadnutí systému z roku 1944 ve všech jeho částech, včetně úpravy z roku 1971, která přináší světu vážné nebezpečí deprese i války. Cestou z této svízelné situace není další bláznivý světový řád zkonstruovaný dalším globalistickým ekonomickým guru, jako je Keynes.

Potřebujeme se jednoduše vrátit k zdravé fiskální a měnové politice. Spojené státy si musí především udělat pořádek ve vlastních rukou, mít vyrovnané rozpočty a zdravé peníze, i kdyby to znamenalo vzdát se imperiálních ambicí v zahraničí. To je nejlepší a pravděpodobně jediná cesta k obnovení krásných ambicí světa volného obchodu.

Názory vyjádřené v tomto článku jsou názory autora a nemusí nutně odrážet názory Epoch Times.

-ete-

PŘEČTĚTE SI TAKÉ

[Volby ovládlo ANO, vyhrálo v deseti ze 13 krajů](#)

Letošní krajské volby, které se konaly týden po ničivých povodních, jasně ovládlo opoziční hnutí ANO. Stejně jako před čtyřmi lety vyhrálo v deseti ze 13 krajů.

[Kdo se střetne ve druhém kole senátních voleb? Aktualizovaný_přehled](#)

Trump a Harrisová podporují cla na Čínu, avšak s rozdílnými přístupy.

Je ISIS zpět? Vlastně nikdy neodešli

V rámci snahy o globální dominanci staví Peking v Africe továrny na elektromobily.

Epoch sdílení

Nejčtenější články

Exkluzivně: Zločinné Afghánce deportované z Německa musíme propustit, říká mluvčí Tálibánu

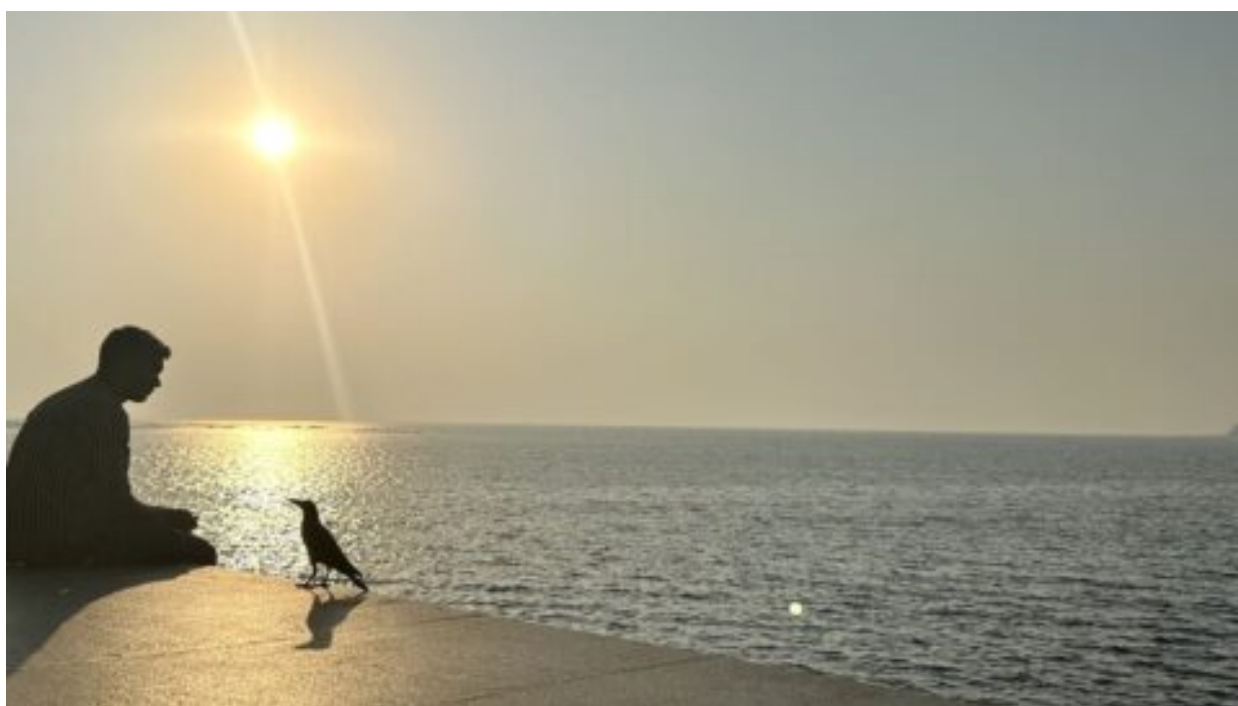
Čínský vpád do Japonska

Onemocnění dásní: Příznaky, příčiny, léčba a přírodní postupy.

[Titul Vesnice roku 2024 dnes získala obec Vacov z Jihočeského kraje](#)

[Můžeme mluvit o smrti?](#)

Vybrané články

Podzřelý z pokusu o další atentát na Trumpa, Ryan Wesley Routh, je ve vazbě

Kvůli naivitě se z Evropy může stát kontinent bez výrobců, varuje předsedkyně hospodářského výboru EP

S Jaroslavem Turánkem o volbách, cenzuře, kontroverzních výzkumech, zdravotní péči a problémech AI

EU bojkotuje Maďarsko – a brání tak vlastnímu rozhodnutí o dluhu a Draghiho plánu

Francouzský eurokomisař Breton rezignoval v reakci na krok Leyenové

Více článků

Využijte speciální uvítací nabídku

Sleva 85 %

199 Kč

29 Kč / měsíc

Jste již předplatitelem? [Přihlaste se zde](#)

Změna účtu

„Když někdo řekne, že prší, a jiný řekne, že je sucho,

není vaší prací citovat oba. Vaším úkolem je podívat se z okna a zjistit, co je pravda.“ (Dr. Jonathan Foster)

Takto ke zprávám přistupujeme v Epoch Times.

Lukáš Kudláček, ředitel Epoch Times ČR